

De Leunen, Geel

Programma van Maatregelen

Auteurs:

Wouter Vennekens

Erkend Archeoloog:

W. Vennekens (OE/ERK/Archeoloog/2022/00005)

1 Inleiding

Het Vlaams Erfgoed Centrum heeft in 2020-2022 een archeologienota opgesteld naar de archeologische waarde van de “De Leunen” te Geel.

1.1 Administratieve gegevens

Huidige onderzoeksfasen:	Bureauonderzoek Landschappelijk bodemonderzoek
Aanleiding:	Omgevingsaanleg
Adres:	De Leunen Wielewaalstraat, Koekoekstraat, Zwanenstraat, Zwaluwenstraat
Gemeente:	Geel
Provincie:	Antwerpen
Kadastrale gegevens:	Gemeente Geel, Afdeling 4, Sectie E, Perceelnummers: 289A2, 291L, 328A2, 328C2, 328W, 328Z, 328F2, 328G2, 328B2, 328V, 328E2, 328T, 328X, 328Y, 328D2, 328R, 316X, 316S2, 316K, 316Y, 316M2, 316V2, 316M, 316N, 316L, 316H, 316T2, 316W, 316Z, 316X2, 316Y2, 316W2, 341X, 311S, 329M, 319E2, 319F2, 310V, 310C, 310F, 310D, 310E, 320G2, 320B2, 320N2, 320E2, 320L2, 320H2, 320D3, 320A2, 320X, 320K2, 320M2, 320Y, 320T3, 320C2, 320Z, 320F2, 317A2, 317L, 317C2, 317M2, 317V, 317F2, 317N2, 317Z, 317N, 317R2, 317M, 317S, 317B2, 317T, 317X, 317G2, 317L2, 317W, 317K, 317D, 317Y, 317R, 327W, 327T, 327M, 327D, 327Y, 327V, 327A3, 327L, 327N, 318K, 318A2, 318S, 318F, 318R, 318T, 318V, 318H, 318L, 318G, 318E, 318B2, 318P, 318W, 318C2
Diepte bodemverstoring:	Maximaal circa 1,5m -mv
Oppervlakte plangebied:	45.656 m ² / 4,56 ha
Oppervlakte bodemingrepen:	Ca. 18.846 m ² / 1,88 ha
Coördinaten (<i>bounding box</i> ; <i>Lambertcoördinaten</i> ; <i>EPSG:31370</i>):	192.333 / 207.023 191.912 / 207.151 192.137 / 207.188 192.288 / 206.947
Projectcode Onroerend Erfgoed:	2021L148 (bureauonderzoek) 2022F125 (landschappelijk bodemonderzoek)
VEC-projectcode:	2020C335 (bureauonderzoek) 2022I342 (landschappelijk bodemonderzoek)
Auteur(s):	T. Van Mierlo Wouter Vennekens
Wetenschappelijke advisering:	niet van toepassing
Erkend archeoloog:	W. Vennekens (OE/ERK/Archeoloog/2022/00005)
Begindatum onderzoek:	Maart 2020
Einddatum onderzoek:	Maart 2023
Beheer en plaats documentatie:	Vlaams Erfgoed Centrum Liesdonk 5 2440 Geel
Relevante thesaurustermen:	Bureauonderzoek, landschappelijk bodemonderzoek

1.2 Aanleiding van het onderzoek

De geplande werken waarvoor deze archeologienota wordt opgesteld behelzen de omgevingsaanleg bij nieuwbouwproject De Leunen. Rondom en tussen de nieuwe gebouwen plant de opdrachtgever groenaanleg. Er worden drie kleine zones in het noordwestelijke deel behouden, deze maken momenteel al deel uit van de groenzone tussen de Wielewaalstraat en de Koekoekstraat, er wordt geen bodemingreep voorzien. Centraal en naar het zuidoosten wordt er een grotere groenzone aangelegd. Deze zone is reeds deels in gebruik als groenzone (voetbalveld en speelzone). Het voetbalveld blijft behouden en waar de huidige speelzone zich bevindt, wordt een zandvlakte aangelegd (afgraving tot 40 cm-mv). Met de vrijgekomen teelaarde zal men een speelheuvel (aan de noordoostelijke grens) hernivellieren. Centraal plant men de aanleg van een klein infiltratiebekken (360m², infiltratieoppervlakte 165m², afgraving tot 1,5 m-mv) en verdere oppervlakkige groenaanleg (minder dan 20 cm-mv).

2 Het vooronderzoek zonder of met ingreep in de bodem

2.1 Volledigheid van het onderzoek

Er werd tot op heden een bureauonderzoek en landschappelijk booronderzoek uitgevoerd, dit onderzoek kon zonder problemen volledig uitgevoerd worden. Na deze onderzoeken werd duidelijk dat de geplande werken geen bedreiging vormen voor het archeologisch bodemarchief en aldus een vrijgave geadviseerd kan worden.

2.2 De aan- of afwezigheid van een vindplaats

Bureauonderzoek – [2020C335]

Momenteel is het plangebied voor het grootste gedeelte bebouwd en bestraat. Enkele zones zijn momenteel in gebruik als groenzone. De bebouwing bestaat uit alleenstaande woningen, aaneengeschaalde woningen en appartementsgebouwen.

Op basis van de aardkundige gegevens kan gesteld worden dat het plangebied gelegen is op een dekzandrug. Dit wordt duidelijk aan de hand van het DTM. Hier is te zien dat het plangebied zeer hoog gelegen is en rondom het plangebied lagere gebieden te situeren zijn. Verder kan gezien worden dat het tussen twee beken gelegen is. De Quartairgeologische kaart geeft aan dat het plangebied eolische afzettingen op fluviatiele afzettingen bevat. De bodemkaart toont dat in het plangebied sprake is van een droge zandbodem met plaggenbodem. Dergelijke bodems worden vaker teruggevonden op hoge droge plaatsen. Uit archeologisch onderzoek is vaak algemeen gebleken dat de overgangszone van natte naar droge gebieden een interessante landschapspositie vormt. Dit zijn dan hoofdzakelijk landschapsposities terug te vinden op een plateau- en terrasranden in de nabijheid van open water. Het plangebied is gelegen op een verhevenheid in de omgeving en op korte afstand van de twee beken. Hierdoor is de kans op archeologische resten uit de Steentijd groot. De plaggenbodem kan eveneens een beschermde werking gehad hebben.

De CAI-meldingen in de omgeving geven archeologische resten daterend vanaf de Metaaltijden tot de 20ste eeuw. In de directe omgeving van het plangebied zijn nederzettingssporen daterend uit de Metaaltijden, Romeinse Tijd en Middeleeuwen terug te vinden. Deze zijn gelegen op dezelfde landschapspositie als het plangebied. De resten bestaan uit nederzettingssporen alsook resten van ambachtelijke activiteiten. Archeologische resten daterend uit de Steentijd ontbreken nagenoeg. Bewoningssporen die later dateren, uit de Nieuwe en Nieuwste Tijd zijn voornamelijk ten zuidoosten van het plangebied terug te vinden. Deze worden dan ook voornamelijk geassocieerd met de historische stadskern van Geel of de dorpskernen in de omgeving.

Het plangebied is vanaf de 18de eeuw onbebouwd gebleven tot de laatste decennia. Vanaf de 18de eeuw tot in de jaren '70-'90 was het plangebied vooral in gebruik als akkerland of bosgebied. Op basis van deze gegevens is de kans op archeologische resten uit de 18de eeuw of later ook klein.

Landschappelijk booronderzoek – [2022I342]

Op basis van het landschappelijk bodemonderzoek werd bepaald dat ongeveer in de helft van de boringen intacte bodemprofielen aanwezig waren, en in de andere helft meer verstoorde profielen. De intacte profielen bestaan voornamelijk uit een dikke antropogene A-horizont bovenop de moederbodem. De niet intacte profielen hebben doorgaans een dunner antropogene A-horizont met sporen van verstoring alsook in de onderliggende geroerde (soms opgebrachte) zanden. Delen van het plangebied worden behouden, en zien dus geen ingrepen (en verstoringen). Het grootste deel van de werken behelst afgravingen tot 20 cm-mv, wat

binnen vastgestelde verstoringen valt. Een kleine zone ziet een ingreep tot 40 cm-mv, maar behelst de huidige speeltuin waar reeds een zandput met speeltuigen aanwezig is. De diepste ingreep is de aanleg van een bufferbekken, tot max. 1,5 m-mv. Deze is beperkt in oppervlakte en bevindt zich grotendeels in reeds bebouwde en verstoorde zones. Deze combinatie van factoren leidt er toe het advies te geven om over te gaan op vrijgave van het terrein.

3 Advies op basis van de resultaten

Op basis van deze gegevens wordt door het Vlaams Erfgoed Centrum geen verder onderzoek geadviseerd. De geplande werkzaamheden vormen geen bedreiging voor het bodemarchief. Er hoeft geen programma van maatregelen te worden opgesteld.

Ondanks het advies tot vrijgeven van het terrein, blijven de bepalingen voor het melden van toevalsvondsten van kracht, conform artikel 5.4.1 van het Onroerenderfgoeddecreet. De civieltechnisch uitvoerder is verplicht eventuele toevalsvondsten binnen drie dagen na ontdekking te melden bij Onroerend Erfgoed.